

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tisk dežele toliko več, kolikor poštnina znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petivrstne po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravníštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravníštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Govor dr. Ferjančiča

na shodu volilcev v Kranju, dne 19. t. m.

Veledenjeni volilci!

Jaz nisem v tako prijetnem položaju, kakor moj predgovornik, gospod deželni poslanec. On je imel mnogo poročati o delovanju v deželnem zboru, jaz o delovanju v državnem zboru nimam poročati ničesar. Državni zbor že čez dve leti ne deluje, in slovenski poslanci so v družbi z drugimi poslanci večine obsojeni, da nemi gledajo orgije obstrukcije in so samo na straži, da zaprečijo kak zvit naskok obstrukcije. Štirikrat je že vlada poskusila vpeljati normalne razmere, je sklicala državni zbor in mu dala priliko, da deluje. Vsakokrat je nemška oholost, zlorabeč poslovni red, zaprečila delovanje, in vlada je bila primorana vselej konec storiti komediji in je odslovila državni zbor. Nemci, izvzemši katoliško ljudsko stranko, čeravno so v manjšini, so se zarotili, da ne dopuste delovanja državnega zbora, dokler se njih volja ne spolni, dokler se ne odpravijo jezikovne naredbe in ne proglašajo nemščina za državni jezik. Slednje pa je v očigled členu 19. tem. zak., kateri ne pripoznava nikak narodnosti in nikakemu jeziku prednosti, brez delovanja in sklepanja državnega zbora naravnost nemogoče, da, za tak sklep bi trebalo celo dvetretjinske večine, ker bi to bila sprememba ustave, take večine pa Nemci v Avstriji ne dobijo iz lepa. Iz tega se da toraj sklepati, da postopanje Nemcev ni iskreno, marveč da stremijo samo za tem, kako odpraviti sedanjo vlado in sedanjo večino ter vzeti državno krmilo v svoje roke. Kako oholo je to postopanje, se pa vidi iz tega, če se poštevajo, koliko prebivalstva zastopajo pri obstrukciji sodelujoče stranke in koliko stranke, združene v večini. Nemškega prebivalstva je v Avstriji okoli 8 milijonov, nemškega okoli 16 milijonov. Člani „katoliške ljudske stranke“, ki so sami Nemci, so pa protivniki obstrukcije in so združeni z desnico. Oni, ki so večinoma iz kmetske in pete kurije, pa sami zastopajo skoro polovico

nemškega prebivalstva. Ostane še druga polovica, katera dela obstrukcijo. Zastopniki 4 do 5 milijonov proti zastopnikom 19 milijonov prebivalstva toraj ustavljajo državni voz in ne puste, da bi parlament deloval. Državni stroj se pa ne more vstaviti in vlada se poslužuje § 14., ker državni zbor ne more poslovati vkljub volji večine poslancev in ogromne večine prebivalstva. Zaradi uporabe § 14. ženejo obstrukcionisti in obstrukcionistično časopisje velik krik, tožijo, da se državni zbor v stran potiska in zahtevajo, da se parlamentarno vlada. To je zopet komedija. Državni zbor se je že večkrat sklical in bi se zopet brez odloga sklical, če bi obstrukcija ne izjavljala, da ne dopusti nikakega delovanja, dokler se njene zahteve ne izpolnijo.

Kako stojimo mi slovenski poslanci nasproti vladanju s pripomočjo § 14? Mi in z nami vsi v „slovanski krščansko-narodni zvezi“ stoječi poslanci globoko obžalujemo ta politični položaj. Državni zbor je za nas najvažnejše mesto, kjer moramo povzdigovati svoj glas, da razkrivamo krivice, ki se nam gode, in da kažemo na svoje potrebe. Za nas Slovence osobito je državni zbor tem važnejši, ker smo prišli v nekaterih deželnih zborih naravnost ob besedo. Brez državnega zbora smo prepuščeni volji vlade, katera brez naše kontrole postopa z nami kakor hoče, in prepuščeni nam protivni birokraciji. Naša želja je torej, da državni zbor kar najhitreje prične zopet svoje delovanje.

Mi si želimo državnega zbora, čeravno naš položaj v državnem zboru ni kaj ugoden. Mi smo sestavni del večine. Ta ima sicer dobro voljo za nas, a njena pomoč je vendar samo platična. Naše razmere so pa take, da ne dopuščajo več, da se pomoč odlašaja in v tem oziru zahtevamo od večine odločne dejanske pomoči. Pomanjkanje te pomoči je v našem prebivalstvu spodkopalo zaupanje v parlamentarno večino. Ravno zadnje dni se je vnela v časopisji živahna razprava o tem vprašanju, in naša glasila pravijo, da se Slovenci ne moremo ogrevati za parlamentarno večino, ko se nam hujše godi, kakor se nam je go-

dilo pred 20 leti, kakor se nam je godilo pod nasprotnimi vladami.

Pomisli naj se, da smo prišli do tega, da n. pr. na Primorskem, in sicer v Trstu in Istri naši poslanci ne hodijo v deželne zbornice, ker se jih govoriti ne pusti in nimajo osebne varnosti in da v Gorici naši poslanci, zastopniki $\frac{1}{2}$ deželnega prebivalstva, od strani stojé, ker vidijo, da zastopniki $\frac{1}{2}$ prebivalstva na nečuvnen način vzdržujejo svojo hegemonijo in se protivijo pripoznati in izpolniti najvitalnejše potrebe slovenskega prebivalstva. Na Koroškem je Slovenec parijski na svoji zemlji, in odrekajo se mu najelementarnejši pogoji za narodni obstanek, položaj na Štajerskem osvetljuje na kričeč način n. pr. slučaj, da brezozbirna nemška večina s zasmehom prehaja na dnevni red preko zahteve, da se na Spodnjem Štajerskem ustanovi jedna in prva slovenska meščanska šola, katerih ima nemško prebivalstvo v celi deželi v obilici. Naše občinstvo vidi te razmere, in ne vprašuje, ali in kako moč ima državnozborna večina in centralna vlada, da odstrani ali vsaj zboljša te razmere. Jaz ne preziram težav, katere za jedno, kakor drugo obstoje, a tako, kakor jaz, osvedočen je vsak, da odločno zahteva večine, da vlada obračuna svojo pozornost na naše razmere tu na jugu, — je v stanu vlado spraviti iz svojega ravnodušja nasproti tem razmeram, — in o vladi smo osvedočeni, da pri vseh formalnih težavah ima na stotine sredstev, napotiti zboljšanje teh razmer ne samo v našo korist, ampak tudi v obrambo države — in ta je tu v nevarnosti. Vkljub vsem nevspehom v večini bi ne mogel zagovarjati izstopa iz nje, kakor bi bil sicer tak korak popularen. — Vlada in večina naj pomisli, da če zastopajo poslanci večine skupaj 18 milijonov prebivalstva, pride od tega števila 5 milijonov na zastopnike v parlamentarni skupini zvezanih Malorusov, Slovencev in Hrvatov. To dejstvo samo naj nas v bodoče brani pred bagatelizovanjem in preziranjem našega položaja in naših potreb.

Kako našim nasprotnikom v deželi raste pogum pri tem preziranju naših raz-

mer in potreb, kažejo na žalosten način dogodki zadnjih dnij v Celju. Danes ni moč javno govoriti, ne da bi se človek dotikal teh dogodkov ob zadnjem obisku čeških dijakov. Storil bodem to sine ira et studio, čeravno so dogodki sposobni zapeljati najmirnejšega človeka, da rabi ostre besede.

Da vrnejo obisk našega dijaštva v Pragi in da spoznavajo nas in našo domovino, prišlo je dne 6. t. m. 100 čeških akademikov v spremstvu profesorjev in druge češke inteligence v našo domovino. Ker jih je pot peljala še dalje na jug, obiskali so samo naše najnamenitejše kraje. Že davno preden so stopili na slovenska tla, bili so med potjo izpostavljeni insultom načuvanih tolpa in tako osobito v Šmihelu, kjer so se, pustivši obed, ekscedentom umaknili, in šli zopet v železniške vagonce. Oddahnili so se, ko so stopili na slovenska tla in začuli prve slovenske pozdrave. Na Bledu med potjo v Ljubljano, v Ljubljani, v Postojni jih je slovensko občinstvo kar najpriščneje sprejemalo in pozdravljalo. Na tak prisrčen in slovesen vsprejem pripravljeno je bilo tudi celjsko slovenstvo, kamor so šli izletniki, da prisostvujejo razkritju spomenika prerano umrlega priznanega učenjaka profesorja Oblaka. Toda tukaj jih je čakalo mučenštvo, ki je postavljal vsposed najrazdivjanejšim narodnostnim bojem v Avstriji. Že tedne pred tem so se pripravljali Nemci na napad na češke goste. Pisalo se je ščervalno, in na dan prihoda prihrumele so celjskim ekscedentom tolpe iz Gradca, Maribora itd. na pomoč. Dogodki so še vsakemu v spominu, in jih ne bodem na drobno omenjal. Izletniki in celjski Slovenci so bili v nevarnosti za življenje, napadal in poškodoval se je „Narodni dom“, napadale hiše zasebnikov in tekla je kri. Vpilo se je „Abzug Gesindel“, „slavische Hunde“, „Räuber“, „erschlagt sie“, i. t. d. letelo je kamenje in vihtele so se palice. Brezbroj zločinov zakrivali so ekscedenti, in vsemu temu nasproti ohranili so češki izletniki in Slovenci stojično mirnost. To bodi povedano najširši javnosti in — to vse izhaja celo iz

LISTEK.

Jutranja cigareta.

Spisal Ivan Cankar.

Gotovo je sijalo nad mestom prelepo jutro. Rulete so se stresale v vetru; in kadar so zatrepetale ter se dvignile, zasmejal se je v sobo mokro jutranje solnce.

Odprl sem oči ter vrgel odejo raz sebe. Roka se je stegnila do nočne mizice, posvalkal sem cigareto, da se je omehčala kakor je treba, in nato sem za trenotek zatisnil trepalnice...

Ljubica moja!... Ne misli na moja večerna pisma, ne išči moje duše v njih!... Ne, ljubica, to nisem bil jaz, te bolne tožbe niso bile moje. Zvečer so odprte vse moje rane, iz njih kaplja moja gorka kri... Vročje nebo je žgalo nad mestom in žgalo je na moje rane, da sem se zvijsal od bolečin. Moja lica so ohlapela, in oči so ostekle. Da bi se mogel skriti spominom, da bi mogel ubežati svoji prihodnosti!... Ali si čutila iz mojih besed ta bolni strah?... Prišel sem domov in zagnil okno in zaklenil duri. Zvečer se bojim... Pomisli, česa se bojim! Zvečer se bojim, da pride k meni moj prijatelj izza mladih let. Pride

skoro vsak večer. In ko sedim pred prižgano lučjo, stoji on za mano; na steni vidim njegovo senco. Moja desnica seže po peresu, ali on mi položi na lahko svoje prste na roko, in kri mi oledeni do srca. Moje sanje, moje misli ležé v okovih. Nagnil se je prav blizu k meni; njegova glava sloni na moji rami.

„To je zdaj tvoje življenje; pot je zaraščena na obeh straneh, s trnjem, seženj visokim...“

Našteje mi natanko in po vrsti vsa moja razočaranja, vse moje grehe. Brez vzroka in brez krivde nisem izgubil niti kaplje krvi. Roka, ki je metala v blato moje upe in sanje, je bila moja. Jaz sam sem se ranil in osmešil... On stoji za mano vso dolgo noč. On stopa poleg mene, kadar hodim po sobi, in dvoje senc trepeče na stenah in se dviga in sega do stropa. In kadar ležem na posteljo, sloni ob mojem vzglavju in mi šepče na uho...

On mi je narekaval moja večerna pisma, te vzklike, rojene iz bolečine in kesanja...

A zjutraj sem sam; v tem času pride k meni samo redkokdaj; posebno kadar je zunaj pusto in deževno. In danes sije solnce...

Prižgal sem si cigareto in ležal sem

mirno v zadovoljstvu in topli lenobi. Smešno je, kako more človeka ovladati melanholija, ko so vendar na dlani vsi pogoji najkrasnejšega življenja. Vse je odvisno od občutljivosti. Ako hočem, da čutim udarce, tedaj jih čutim... Posebno jaz nimam vzroka, da bi se pritoževal nad svojo usodo. Čudovito je, kako pozabi človek na svoje krasne dni in kako natanko se spominja najneznatnejših nezgod!... Poljubi izginejo z usten, a rane ostanejo... Moje življenje se ne bo veliko spremenilo, to je res. Kar se je doslej godilo z menoj, se je skladalo popolnoma z mojo naravo. Zato je nemogoče, da bi ostavil staro stezo ter se obrnil na desno ali na levo. In čemu je sploh treba spremembe?

Čemu je sploh treba, da si delam skrbi? Denimo, da je moja usoda strašna in temna. Jaz bi se ne žalil zaradi tega. Vse je tako majhno, tako majhno. Pogledam skozi okno in vidim ves svet... Kaj je na tem če pada kri iz srca? Nič... Kaj je na tem, če sedi moja ljubica na vrtu in poljubljuje mojega prijatelja? Nič... Kaj je na tem, če so padli v morje moji cilji? Kaj je na tem, če mi pljujejo ljudje v obraz? Nič, nič, nič...

Lahko se vije tobakov dim nad menoj in lega nižje in mi plava okrog obraza. Za-

tisnil sem oči. Pol resnice se je spojilo z ravnokar izginolimi sanjami in zdelo se mi je, da se postelja ziblje in dviga, in da se razliva zelena pomladna svetloba vse-naokoli!... Čemu je treba skrbi? Vse je tako majhno, tako majhno...

A kaj si ti pričakovala, ljubica? Jaz si mislim, kaj si pričakovala. Da ti bom pisal s tresočo roko, z očmi, od solzá ožganimi, s srcem, skrčenim od obupa. Ej!

Odprl sem tvoje pismo, še pol v sanjah, cigareto med ustnicami. In ko sem videl, da me ne ljubiš več, so se moje ustnice smehljale, da se je stresala cigareta. In ko si govorila o slovesu, ko si govorila tako mirno o koncu najinega „občevanja“, mi je bilo tiho in sladko pri srcu. In ko sem spoznal naposled, da si igrala komedijo ves čas, ves čas, — tedaj sem položil tvoje pismo na mizo poleg sveče in čez trenotek sem pozabil nanj in nate...

Kaj je na tem, če sedi moja ljubica na vrtu in poljubljuje mojega prijatelja? Nič, nič, nič...

Ali kadar pride večer, se bo naslanjal na mojo ramo hladen obraz; naslanjal bo svoj obraz na mojo ramo ter mi šepetal na uho, in na steni se bo tresla njegova senca. Ledene kaplje bodo padale na moje srce, kaplja za kapljo, vso dolgo noč...

poročil nam sovražnega časopisja samega, vide osobito „Neue Fr. Presse“.

Toda v kljub vsem pripravam na napad, v kljub napadom, ki so se vršili na Čehe med potovanjem, še predno so prišli k nam, kakor osobito že omenjeni napad v Šmihelu, — je nemško časopisje še tako brezobrazno, da išče ščuvalcev med nami in osobito sem jaz zadnje dni predmet napadov. To me osebnost ne spravi iz ravnotežja, a če sem se v kljub temu branil, nisem storil tega zaradi sebe, ampak, da zaprečim, da bi se z generaliziranjem grdil narod, čegar zastopnik sem.

Vpraša se, je li mogoče in dopuščeno, da se obiskujemo rodni si bratje med seboj brez vsacega izzivajočega namena? To mora biti dopuščeno in mogoče, sicer je javna oblast kapitulirala pred ulico. Mogočni češki narod je skušil na svoji akademski mladini — in od tega si obetamo dobrih posledic — v kakih razmerah ži vimo tu na jugu. A v kljub tem dogodkom sviri češki voditelj Engel svoj narod, naj si ne išče sam zadoščenja. Tudi nam bodi ta nasvet vodilo in ohranimo mirno kri. Videti pa hočemo, ali porabi drž. oblast svoja sredstva, katerih ima v obilici, da nas čuva tacih insultov ter nam zajamči prosto gibanje v mejah zakonov. V zapečke se ne damo nikdar in od nikogar goniti, mi nismo narod druge vrste, ampak smo enakopravni z vsakim drugim narodom.

Slavno uredništvo „Slovenskega Naroda“ v Ljubljani.

Glede na v štev. 185. „Slovenskega Naroda“ prijavljeni članek: „Ali je tudi krajni agrarni komisariat klerikalni aparat?“ — prosim podpisani c. kr. krajni komisar za agrarske operacije na podlagi § 19. tiskovnega zakona, da se vsprejme v naslednji list sledeči popravek:

1. Ni res, da bi bil c. kr. krajni komisar za agrarske operacije vzel samovoljno občinskemu odboru vipavskemu gospodarjenju in oskrbovanju skupnega gozda.

Res pa je, da se je izkazovanje in sekanje lesa v dotičnih, 300 opravičenim posestnikom z Vipave, Gradišča in Zemone solastnih gozdih prepovedalo s tuuradnim oklicom z dne 8. avgusta t. l. št. 1064/AO le vsled prošnje z dne 16. julija 1899 l., katero so izmed 300 opravičenih podpisali posestniki 196 opravičenih zemljišč in vsled tega, ker je že s prošnjo oziroma pritožbo z dne 15. septembra 1897. leta prosilo 205 opravičenih posestnikov, oziroma lastnikov 205 opravičenih zemljišč (Wirtschaften) za to, da nemudoma prepove izkazovanje in sekanje lesa v dotičnih skupnih gozdih tako dolgo, dokler soudeleženci sami ne izvolijo svojega postavnega gozdnega gospodarskega zastopa oziroma odseka (točka 836 obč. državl. zak.).

Res je končno, da so opravičeni posestniki iz Vipave in Zemone poslali dne 7. julija t. l. tu sem načelniku izvoljenih zaupnikov in zapriseženih pooblaščenecov ki je pod svojo prisego izpovedal, da bo prišlo vsled sedanjega neposredno predvolitvami se vršечеga izkazovanja lesa do javnih nasilstev in prelijanja krvi, ako se izkazovanje lesa takoj ne prepove in ustavi.

Da se torej večja nesreča odvrne od ljudstva, se je ugodilo prošnji in želji dvetretjinske večine vseh opravičenih gozdnih posestnikov ter se je izdala dotična prepoved; ob enem se je pa poverilo in izročilo izkazovanje lesa začasno tukajšnjemu c. kr. gozdonadzornemu komisariju, kateremu se je pridelal le posvetovalen in informativen odbor v svrhu dovoljevanja in razsojevanja o nujnosti zahtevanega lesa.

2. Dalje ni res, da bi se bili v dotični informativni odbor privzeli namenoma večinoma le klerikalci in le 3 narodnjaki.

Res pa je, da se je poklicalo v dotični posvetovalni odbor 8 opravičenih posestnikov, od katerih se je glede na uspehe dosedanjih obravnjav smatralo, da bodo c. kr. gozdonadzornega komisarja vestno svetovali in ga podpirali.

Res je, da se med temi člani nahaja razun gospoda župana Antona Hrovatina tudi gospod dekan Matija Erjavec, to pa

zaradi tega, ker je bil pri dotični izvršitveni obravnavi izvoljen gospod dekan M. Erjavec od velike večine opravičenih posestnikov, kot prvi zaupnik in pooblaščenec glede uredbe in uravnave predstoječega skupnega shoda.

3. Tedaj tudi ni res, da bi se c. kr. krajni komisar za agrarske operacije mešal v občinske volitve; istotako ni res, da bi se bil uživel v kako prezumptivno klerikalno dobo.

Ni res, da bi imel c. kr. krajni komisar kako osebno mržnjo proti županstvu vipavskemu, s katerim nima ničesar opraviti pri svojih obravnavah.

Istotako ni res, da bi se bila razvila iz agrarne komisije klerikalna agentura.

Ni res, da bi se s to odredbo duhovi še bolj razburjali; res pa je, da se je ugodilo le prošnji dvetretjini vseh opravičenih in najbrž tudi razburjenih posestnikov, ki bi jednake prošnje gotovo opetovano ne stavili, ako bi bili z dosedanjim gozdnim oskrbovanjem zadovoljni.

4. Ni res, da bi c. kr. krajni komisar ne imel sploh pravice v teh stvareh vmes posezati; res je pa, da so c. kr. agrarske oblasti, katerih I. instanca je c. kr. krajni komisar, vsled določb §§ 9 in 10, 11. in dr. zakona z dne 26. oktobra 1887. dež. zak. štev. 2, iz leta 1888, v zadevah razdelbe ali uredbe takih skupnih zemljišč ne samo v judicijelnih, ampak tudi v upravnih zadevah izključno kompetentne ali pristojne.

5. Konečno tudi ni res, da bi imel c. kr. krajni komisar za agrarske operacije vedno obilo časa za vsprejemanje in nujno rešitev famoznih jednostranskih pritožb, ter da pusti druge agrarske operacije ležati; res pa je, da je uredba agrarskih operacij na Notranjskem vsled velikih skupščin in vsled zamotanih in spornih pravnih razmer dostikrat posebno težavna. —

V Ljubljani dne 15. avgusta 1899.
C. kr. krajni komisar za agrarske operacije za upravne okraje Postojina, Logatec, Ljubljana in Krško.

V Ljubljani, 21. avgusta.

Še nekaj glos k izletu v Celje.

Včerajšna „Politik“ je prinesla mirno pisan članek, poslan iz Ljubljane, o zadnjem izletu Čehov v Celje. Temu članku posnemamo doslovno sledeča mesta. „Ali je možno smatrati za greh ali za provokacijo, ako sprejme (češko) dijaštvo jedenkrat v svoj popotni program obisk na jugu naše monarhije ležečih slovanskih narodov? Vsako leto izleté praški češki dijaki v Nemčijo, Belgijo, Francijo itd., zakaj naj bi jedenkrat ne obiskali tudi svojih rodovnih bratov na jugu? Praški češki dijaki so bili na svojih izletih po Nemčiji — omenjam le poseta Berolina, Tharandta, Poppelsdorfa, Bonna, Halleja, Lipsije, Bremena, Frankobroda ob M., Kiela — vedno z veseljem sprejeti, in dasi je bilo znano, da so češki dijaki, se jim niso delale nikjer ovire, da bi se poučevali in zabavali, da, v mnogih krajih jih je velikonemško občinstvo še pogostilo“ ... „Mesto Celje šteje po „slavnem“ ljudskem štetju l. 1890. v notranjem mestu 2170 Slovencev in 2060 Nemcev; v neposrednji bližini mesta ležeči predkraji pa štejejo 927 Nemcev in 2790 Slovencev. Skupaj torej 4960 Slovencev in 4987 Nemcev. ... In tako mesto, kjer prebiva prav toliko Slovencev kakor Nemcev, kjer je iskati večino inteligence v vrstah Slovencev in kjer sta tudi obrt in trgovina, kakor smo se mogli prepričati, v rokah Slovencev, — tako mesto naj bi ostalo posetu Čehov zaprto?“ ... „Glušno kričanje in žvižganje velike ljudske mase, grozeče vihtenje palic, najsurovejše in najprostejše psovke na naslov češkega naroda pa Nemcev v Celju in graških akademikov ne morejo toli kompromitirati, kakor njihovo protidinstično divjanje in njihove neutrudne demonstracije s klici kakor „Pereat A . . . a!“ itd. Z neprestanim prepevanjem pesmij: „Wacht am Rhein“, „Bismarck-Lieda“ ter s kričanjem „Heil Bismarck!“ in „Pereat A . . . a!“ so dokazali ti ljudje, da nimajo niti najmanj avstrijskega narodnega čustva, nego da gojé nasprotno izdajalske težnje, ki naj zlomijo moč in silo Avstrije“ ... „Začudeno se moramo vprašati, da je v Avstriji sploh možno, da so listi kakor „Fremdenblatt“ (!), „Linzer Tagblatt“ i. dr. več tudi v tem slučaju slepi pristaši Nemcev, ter da

zagovarjajo nemške napadalce in izzivače iz Celja, Gradca in okolice“ ... „Iz povedanega sledi, da napad in naskok na češke dijake v Celju ni le velikanska blamaža za nemško kulturo na jugu naše monarhije, ampak je tudi direkten dokaz tega, kdo v Avstriji izziva in kdo seje razpor med avstrijske narode. Zaman se trudi sedaj nemško časopisje, da bi z lažnjivimi in dejstva na glavo postavljajočimi poročili opralo zamorca; škandala, ki naj bi se na vseh kompetentnih krajih prav sodil, ni možno več izbrisati. Celjski strašni dnevi se ne smejo pozabiti in češki dijaki morajo dobiti zadoščenje“.

Velikonemška sodba o avstrijskih nemških radikalcih.

Bavarski „Vaterland“ piše: „Das Volk steht auf, der Sturm bricht los“ ... S temi besedami pesnika pozdravljajo naši „nacionalni“ in „narodni“ (völkisch) vsako novo poročilo o narode moralnem boju, ki divja sedaj po naši sosednji državi Avstriji, in vsakogar, kdor se ne veseli z njimi, razkriče kot „izdajalca stvari nemškega naroda“, kot „Römlinga“ in „mračnjaka“. Da pomenijo klici „Los von Rom“ prav za prav „Los von Oesterreich“, da je požiganje kresov, tulenje Wolfov in Irokezov ves drug pomen, kakor lažejo pripustim ljudem, da je njihovo geslo „Weg von Gott — hin zum Preussen!“ in da se s toliko proslavljeno „nemško zvestobo“ ne sklada stati v boju proti obstanku z nami zvezane Avstrije v prvi vrsti, naj omenimo le mimogredé. Gospodje pa nikakor ne tajé, da upajo prav gotovo, da se bodoča vojna ne bo vršila morda s Francijo ali Rusijo, nego z Avstrijo. Četreba, bodo Nemčijo k temu prisilili. Njihova taktika mora biti pač tudi slepcu jasna.“ — In vendar hodijo celo „zmerne“ nemške stranke v Avstriji z izdajalskimi radikalci roko v roki, in famozni Ebenhoch napada Čehe in Slovence, zagovarja pa celjske „Wolfe in Irokeze!“ in vendar je Thunovo ministrstvo slepo za vse, kar se dela in piše v taboru obstrukcionistov! Kam plovemo?

Predloga prekopa tretjič odklonjena.

Dasiravno so velikonemški vladni časopisi napeli vse sile, da pregovoré vsaj del konservativcev in agrarcev za prekop med Dortmundom in Reno, — dasiravno sta po drugem čitanju kancelar Hohenlohe in finančni minister Miquel znova in znova rotila neposlušne konservativce, naj nikar ne spremené svojega stališča napram vladi popolnoma ter dokazovala, da je položaj izredno resen, je bila predloga tudi po tretjem branju odklonjena. Proti njej je bilo 235 glasov, za pa 147 glasov. S tem je politika Miquela in nemškega cesarja docela poražena. Gotovo ne ostane odločni odpor zbornice proti Viljemovemu idealu brez posledic. Hohenlohe in Miquel, ki sta oba že stara in slaba, bržčas že v kratkem odstopita, in morda se izvrše še kake druge razmere na najvišjih vladnih mestih. Vsekakor je vesel pojav, da so dobili celo konservativci toliko poguma in samozavesti, da se niso dali ugnati v kozji rog niti od cesarjevih groženj. Tudi v Veliki Nemčiji ni Viljem II. vsegamogočen. Zanimiva pa je grožnja Miquela, ki je dejal zbornici, da se bo zidal prekop venderle, dasi ga je zbornica trikrat odklonila. Dvomimo, da bi imelo ministrstvo toliko predrznosti, da bi ravnalo na svojo pest proti sijajno izraženi želji ogromne večine naroda.

„Napredni“ Američani.

Pri vsaki priliki se naglašá, kako visoko so Američani nad Evropejci. Te dni pa je izšla zanimiva statistika, ki dokazuje, da so pojmi o justici v Ameriki še vedno jako primitivni, in da je kulturni nivó ondotne mase, dasi smo že na pragu XX. stoletja, sila nizek. Da Američani nimajo nikake umetnosti in skoraj nikake svoje literature, se znano. Za to so Američani prepraktični in „trezni“. Da pa nimajo tudi zakoni skoraj nobene veljave ter si delajo Američani še dandanes kar svojevoljno pravico, kaže zopet izkaz, koliko ljudij je bilo letos linčanih, t. j. javno pobitih in umorjenih. Čd 1. januarja t. l. je bilo v Združenih državah 70 ljudij linčanih, in sicer v državi Georgiji 20, v Arkansasu 11, Missisippiju 8, v Teksasu 7, v Louisiani 7, Floridi 4, Tennesseeju 3, Sev. Karolini 1, Zah. Virginiji 1. Najmanj veljave imajo torej zakoni v Georgiji, kateri načeljuje guverner

Candler. Večinoma so žrtve surove mase zamorci.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 21. avgusta.

— **Osebnosti.** Gimnazijski profesor na Dunaju gosp. Janko Pajk je stopil v pokoj. — Tajnikoma pri finančnem ravnateljstvu v Trstu sta imenovana gg. dr. Fr. Dorčić in Št. Pregelj.

— **Shod volilcev v Kranju.** V prijaznih prostorih gosp. P. Mayerja ml. se je vršil v soboto, 19. avgusta t. l. ob pravobilni udeležbi shod volilcev, ki sta ga sklicala državni poslanec in I. podpredsednik poslanske zbornice gosp. dr. Andrej Ferjančič in deželni poslanec, gosp. ravnatelj Ivan Šubic, da poročata svojim volilcem o svojem delovanju v državnem, oziroma deželnem zboru in o splošnih političnih odnosih, ki so danes merodajni za mladni organizem avstrijske države. Na predlog volilca g. Ig. Focka je bil izbran predsednikom zborovan podžupan g. dr. V. Štempihar, ki je v kratkih in krepkih besedah kar najhvaležneje pozdravil gg. poslance, ki sta prišla med svoje volilce, uprav potreben korak, ki je v eminentnem interesu kranjske mestne občine in v utrditev ožje zveze med poslancema in volilci, kažoč na istinito dejstvo, da živi naš državni organizem že dolgi dve leti neko nenaravno mrtvo rojenemu detetu podobno življenje, in da se v tem sila nevarnem in skelečem stanju ni izvršil krepki in odločni preobrat, temu je morda krivo to, da vsa stvar še ni dosti zrela, zlasti pa, ker na pristojnem mestu ni sposobnega moža, ki bi to učinil s svojo krepko moško desnico. Na to je poročal deželni poslanec, g. ravnatelj Šubic o svojem delovanju v deželnem zboru kranjskem, oziraje se zlasti na interese zgolj lokalnega pomena, kakor vodovod za Kranj in okoličane (pri ti točki so se čuli neumestni in brezpomembni medklici), glede prispevka k zgradbi prostorov in razširjenju tukajšnje štiritirzredne dekliške šole v šest-oziroma osemrazredno dekliško šolo, glede kurjave v gimnazijskem poslopju po mestni občini, kakor tudi splošne zadeve o kranjski spravi, konsumnih društvih, o „Naši straži“, izboljšanju učiteljskih plač in plač deželnih uradnikov, ločitve občine Bled v dve občini, zgradbe železnice čez Predil in drugo. Državni poslanec g. dr. Ferjančič, z navdušenimi „Na zdar“ klici burno pozdravljen, je poročal o splošnem političnem položaju v Avstriji, (kateri govor prijavljamo na prvem mestu). Volilci so prav pazno sledili zanimivim podatkom obeh gg. poslancev ter tudi sami marljivo posegali v debato. Volilec gospod Ivan Rakovec je stavil z ozirom na ostre in škandalozne dogodke izza dnij bivanja čeških in slovenskih akademikov v Celju sledečo resolucijo: V parlamentarni večini združene stranke se nujno prosijo, da zastavijo pri c. kr. vladi v svo odločnosti svoj vpliv, da leta svojo intenzivno pozornost obrača na neznosne razmere, v katerih se nahajajo Slovenci, in ukrene potrebno, da se razmere v zmislu enakopravnosti spremené. — Osobito z ozirom na dogodke v Celji dne 9. in 10. t. m. se pa c. kr. vlada pozivlja, da porabi potrebna sredstva, da nas obrani napadom, kakor so se vršili imenovanih dnij na Slovence in njih češke goste ter nam zajamči prosto gibanje v mejah zakonov, — katera je bila z navdušenimi Na zdar- in Živio-klici sprejeta, ter jo zročil g. poslancu drju. Andreju Ferjančiču, da jo predloži na pristojnem mestu. Z ozirom na velike žrtve, katere prinaša mestna občina kranjska pri oskrbi gimnazijskega poslopja, je stavil volilec g. Ferd. Polak resolucijo: Z ozirom na to, da se gimnazija v Kranju nepričakovano dobro razvija in je tako nujna potrebnost jasno zajamčena, se prosilav. c. kr. vlada, da zlažša mestu Kranju silna in zanj neznosna bremena, katera je prevzelo s sezidanjem gimnazijskega poslopja in da za sedaj prevzame troške kurjave. Poslanec dr. Ferjančič je na to pojasnil, da je enako prošnjo že vložil v ministrstvu, katero je tudi pripoznalo upravičenost in važnost kranjske gimnazije ter obljubil, da bo toplo priporočal to prošnjo visokemu naučnemu ministrstvu. Volilec g. Ciril Pirc je interpeliral radi prošnje mestne občine kranjske radi podržavljenja pošte, katero je trgovinsko, oziroma finančno ministrstvo odbilo „aus

finanziellen Bedenken", na kar je odgovoril poslanec dr. Ferjančič, da se je on že zdavnaj prej, ko še ni bil poslanec kranjskega mesta, toplo zavzel za ugodno rešitev te zadeve in sedaj je bila ta prošnja po priporočilu tržaškega poštnega ravnateljstva od trgovskega ministrstva poslana finančnemu ministrstvu v presojo, katero pa ni moglo dovoliti zato potrebnega kredita. Letos pa je poslancu z gotovostjo objavil trgovinski minister, da se kranjska pošta prihodnje leto gotovo erarizira. Po predlogu volilca g. Cirila Pirca so izrekli volilci soglasno popolno zaupnico obema gg. poslancema, ki sta s tako vneto delovala vsak na svojem odličnem mestu, ne le za koristi kranjske mestne občine, ampak za skupne interese slovenskega naroda. S tem je bil oficialni del zborovanja zaključen in vnela se je prav živahna zabava; domači čitalniški pevci so zapeli par krepkih zborov in razdrla se je marsikatera važna beseda pri priznani dobri kapljici našega Petra.

— **Cesar na Koroškem.** Letošnje velike vojaške vaje se bodo vršile na Koroškem. Prisostvoval jim bo tudi cesar, ki pride dne 16. septembra na Koroško in ostane tam do dne 20. septembra. Vladnim krogom dela carjev obisk veliko skrbi. Boje se namreč pangermanskih demonstracij. Kakor je razvideti iz „Freie Stimmen“, se trudijo vladni krogi, da bi zagotovili cesarju lep sprejem in poučili ljudstvo o njegovih patriotičnih dolžnostih. „Freie Stimmen“ so s tem jako nezadovoljne, zlasti ker se menda hoče prepričati razobešanje frankfurtarskih zastav. Doberničgov listič pravi, da nemško prebivalstvo prav nič ne potrebuje vladnega poučevanja, da že samo ve, kaj mu je storiti, in naj Nemci le demonstrirajo proti cesarju s frankfurtarskimi zastavami.

— **Romanje v sv. deželo** se letos ne bodo vršile. Zglašenih je bilo 200 romarjev. Vplačani zneski se bodo vsem udeležencem vrnili po poštinih nakaznicah. — „Slovenec“.

— **Občni zbor razupite „Südmärke“** bo letos v Celju in sicer 10. septembra. Temu zborovanju se seveda ne bodo delale ovire, dasi bo to eminentno politična demonstracija. Nemško časopisje že vabi na udeležbo, pri tem obnem zboru, in pričakovati se sme strupenih izjav, polnih podivjanega sovraštva proti slovenskemu narodu.

— **Značilno.** S Koroškega se nam piše: Linški in celovski list konservativnih Nemcev sta oba glede zadnje celjske afere zavzela nam Slovincem skrajno krivično stališče. Obsojala sta mirne Čehi in Slovence, nemških divjakov v Celju pa niti z besedico grajala nista. To je značilno. — Tako pisarenje obudilo je med Slovenci hudo nevoljo. Celo naš „Mir“ je tukajšnjo „Kärntner Zeitung“ grajal. In pričakovati je bilo, da bo ta graja še drugod med nami koroškimi Slovenci našla glasen odmev. In zares, našla ga je! Kakor poroča „Slovenec“ od 19. t. m. iz Tinj, je tam nekaj slovenskih duhovnikov sklenilo oster protest zoper nečuvno pisarenje preljubne nemške zaveznice „Kärnt. Zeitg.“ — pardon! zoper neki dopis v Vašem listu, ki je opravičeno ožigosal zlobno pisavo imenovane naše „zaveznice“. I to je značilno. — Komu se je s takim protestom hotelo ustreči? Teptanim rojakom gotovo ne. In ti pravična „Kärnt. Ztg.“, le udrihajte brezskrbno po ponižnih svojih zaveznikih in naročnikih!

— **Klerikalna protekcija.** Piše se nam: V „Slovenec“ je bilo te dni čitati dopis, ki se peča z nasvetom, kdo naj bi se imenoval nadučiteljem v Dobropoljah namesto g. Hudovernika, ki je pred kratkim stopil v pokoj. Dopisnik se zavzema z vso vneto za g. učitelja Jakliča, znanega duhovskega klečepazca, morda jedinega učitelja novejši dobe, ki si zopet želi v šolo duhovskega gospodarstva. Zdaj, ko pih na Kranjskem v višjih šolskih krogih klerikalni veter, in ko so ovaduhki župniki prišli do nekatere veljave v šolskih stvarih, je prav lahko mogoče, da nam vrinejo kakega Jakliča za nadučitelja na tako važno in dobro mesto, kakor je baš Dobropolje. Vprašanje je le, če je g. Jaklič vreden in sposoben te službe. Te dni sem potoval po Dolenjskem ter sem slišal, da Jaklič ni družega, nego da hlapčuje duhovnikom ter se vozi na biciklu. V šoli da ni za nič, tudi sam gospod okrajni

šolski nadzornik ni z njim nikakor zadovoljen, vrhu tega, da ni muzikalen, kar bi bilo v probu narodnega petja v Dobropoljah posebno želeli od prihodnjega nadučitelja. Kako je Jaklič delal izpite, vedel bi marsikaj povedati mnogi učitelj. Omenjeno bodi resnici na ljubo le, da je dvakrat delal maturo na učiteljsku. Prvikrat je sijajno propal celo iz — slovenščine, drugič je pa po milosti „komaj zlezel“. In za tako „kapaciteto“ se zdaj poganja vsa črna garda?! Difficile est non scribere satyram!

— **Z Bleda se nam piše:** In še nekaj. Povedom cesarske slavnosti, je bilo izobesih mnogo zastav, a le sem ter tja si ugledal kako slovensko trobojnico. Da tuji ne spoštujejo zemlje, na kateri so, še manj pa domačine in njih narodnosti, je prav umevno, saj domačini sami iz strahu pred tuji zatajujejo svojo narodnost. Koliko izmed njih ni zaradi tega izobesilo naše trobojnice in koliko jih lomi popačeno nemščino, tudi če ga tujec k slovenskemu govorjenju spodbuja! Kje je naša narodna šola, kje je naše zavedno dijaštvo, ki bi ljudstvo učilo, spoštovati svojo materinščino in braniti svojo narodnost kot najdražjo svetinjo? In naš občinski svet? Kako slabo spričevalo narodne brezbriznosti in strahopetnosti mu dajejo mnogi samonemški napisi, posebno na „Curhausu“. Kje so zavedni Slovenci in Slovenke na Bledu? Kmalu bomo obhajali stoletnico Prešimovega rojstva — a spomenik našega pesnika-prvaka stoji, mesto v krasnem zdraviliškem parku v najobskurnejšem kotičku blejskem, zanemarjen in zapuščen v najslabšem stanu. Ni čuda, da se nam rogajo naši najhujši narodni nasprotniki, in da se še oni sami čudijo taki brezbriznosti in servilnosti. Prav je, da se tuji seznanjajo z našim narodnim petjem, h kateremu pa nikakor ne spadajo nemške arije, ki so bile istotako na vsopredu koncerta slovenskega bralnega društva. Če upoštevate pri sestavljanju koncertnega vsopreda, tudi narodnosti gostov, tedaj se ozirajte na vse, ne pa samo na jedno. Ni čuda, da so bili mili nam slovanski gostje ogorčeni nad takim postopanjem in se pritožujejo, da nam manjka pravega narodnega ponosa, ki je pogoj za obstanek vsacega naroda. Le tako naprej, dragi mi rojaki! Še se bo napivalo pri slavnostnih obedih „samo dvema narodoma naše države — Madjarom in Nemcem“. Še boste imeli priliko slišati ob tacih slovenskih prilikah na svojih tleh: „Heil Alldeuschland! Heil Wolf!“ in še Vas bodo, Vas — sužnje težkozastuženih vinarjev, izzivali pri belem dnevu preširni tuji s svojo: „Die Wacht am Rhein!“ Če pojde tako dalje, bo morala še naša družba sv. Cirila in Metoda iti reševati slovensko na narodnost na nemški Bled!

— **Iz Radeč pri Zidanem mostu se nam piše:** Vsa čast našemu županu gosp. Vilju emu Brunnschmidu, da je skrbel za tako sijajen vsprejem celjskih Sokolov. Pri mostu čez Savo v Radečah je namreč g. župan z deputacijo odbora pozdravil celjske Sokole v imenu radeške občine ter jim zagotovil v lepih besedah, da naj se čili Sokoli brez skrbi gibajo in zabavajo pošteno na radeških tleh. Burni „Živio! Slava! in Na zdar!“-klici so doneli iz krepkih grl zavednih slovenskih občanov, med njimi je pa grom topičev naznanjal, da so hrabri celjski gostje stopili na kranjsko zemljo, v občino — Radeče. — Nato je g. dr. Homan, tukajšnji vrli okrožni zdravnik, kot načelnik slovenskega bralnega društva v Radečah s svojo deputacijo (gg. Vendeli n. Küssel, c. kr. davkar in Ignacij Klopčič, obč. tajnik, oba iz Radeč) pozdravil dobrodošle celjske goste ter jih z živimi besedami zahvalil za nevstrašenost, s katero so branili s severnimi brati Čehi pravice, ki jih mora imeti slovenski narod vsaj na lastni zemlji. V lepem govoru se je vodja Sokolov, g. dr. Karlovšek iz Celja zahvalil najprej županu in deputaciji ter potem celi občini in potem deputaciji slov. bralnega društva za nepričakovani sprejem. Mnogobrojno občinstvo je s krepkimi „Živio! in Na zdar!“-klici skoraj pokanje topičev prekosilo. Izvrstna sokolska godba zadoni in velikanski, do 1500 duš broječ prevod se pomika za godbo in vrlimi celjskimi Sokoli. Trg Radeče je bil ves v narodnih in cesarskih zastavah, za kar gre vsa čast in hvala prebivalcem prijaznega trga; tudi brhke radeške gospodične

so svojo narodnost ob prihodu celjskih Sokolov dne 20. avgusta t. l. pokazale, kajti Sokoli so bili iz marsikake hiše obsuti z lepimi šopki, tako, da so jih bili vsi polni. Čast radeškimi gospodičnam! Po trgu so čakale trume občanov in klicale buditeljem in pospeševalcem narodne zavednosti krepke „Živio!“ Celjski Sokol je bil do 10. ure dopoludne v tukajšnjem „Narodnem domu“ ter se sprehajal tudi po ličnem trgu z romantično okolico in zdravim podnebjem. Po celjskem Sokolu krasno zapeta „Lepa naša domovina“ in več komadov izvrstno izvežbane sokolske godbe je bilo v veselje in zahvalo vrlim radeškimi občanom za krasen sprejem. Ob 10. uri dopoludne — žal prehitro — sede Sokol z godbo na vozove, še jedenkrat krepki „Živio! in Na zdar!“ iz več ko tisoč grl in Sokol se odpelje s ponosno zastavo — trobojnico — v štajerski trg Sevnico.

— **Nepotrjen zakon.** V zadnjem zasedanju deželnega zbora koroškega sklenjeni zakon o premembi volilne pravice za občine ni zadobil cesarjeve sankcije.

— **Nezgoda.** Dne 13. t. m. peljali sta se dve Dunajčanki iz Bohinja na Bled. Na potu se je konj splasil. Voz se je prevrnil in je bila gospa Pavlina Audes težko poškodovana. Prenesli so jo na Bled.

— **V Ratečah na Gorenjskem** so otroci 15. t. m. zaneli požar, kateri je upepelil dva velika, z ržo napolnjena kozolca. Posestnik teh kozolcev ni bil zavarovan.

— **Samomor.** 49letni cerkovnik pri Sv. Križu, Matija Žnidaršič, se je obesil. Mož je baje ljubil pijačo.

— **Zastrupljenje.** V Rihpotovcu pri Trebnjem je petletni pastirček zavžil na paši nekaj volčjih jagod in vsled tega naslednje jutro umrl.

— **Bicikelj ukraden.** Včeraj zvečer je neznan tat iz Kramarjevega hleva na Dolenski cesti Francetu Jerala, mizarskemu pomočniku v Preširnovih ulicah št. 50 bicikel, model Stiria 1895 št. 7625.

— **Utonil je v Ljubljani** pri Lipah slaboumni Anton Skraba.

— **Cirkus Enders.** Predstave tega cirkusa so vedno prav dobro obiskane, kar najbolje kaže, da so dobre in zabavne. Jutri, v torek, bode benefična predstava gosp. Alberta in njegove soproge, ki spadata mej najboljši umetnici, kar jih je pri tej družbi, in sta se vsemu občinstvu močno priljubila.

* **Veliki požari.** Na Češkem je v obližju kraja Schwarzach nastal ogenj, kateri je docela upepelil sedemnajst posestev. 21 obitelj s 106 osebami je brez strehe ter ima le to, kar nosi na sebi. Beda je jako velika; ljudje prebivajo kar na prostem. — V Petrogradu pa je začelo preteklo noč goreti v vojaški lekarni. Vročina je bila tolika, da so ljudje le težko gasili naglo naraščajoči požar. Škode je več milijonov.

* **Lov na tigra z biciklji.** Sultan v Johoru je ukazal svojim lovcem, da zasledujejo tigra, ki je odnesel prešiča, z biciklji. In res so drvili lovci na kolesih za roparjem, ga našli v goščavi, odkoder so ga prepodili na plano, kjer ga je sultan ustrelil. To je bil prvi lov z biciklji!

Književnost

— **„Glasbena Zora“.** Izdaja Fr. Gerbič v Ljubljani. 2. številka je prinesla: Presvetlemu gospodu Jovanu Sundečiču. Sundečič koračnica. Fr. Gerbič, op. 41. za klavir. Ocenimo prinesemo v kratkem. Za danes „Gl. Zora“ znova vsem za glasbo se zanimajočim Slovincem in Slovenkam prav toplo priporočamo. Za pol leta stane samo 1 gl. 50 kr.

Telefonična in brzojavna poročila.

Idrija 21. avgusta. Pri današnji občinski volitvi je zmagala narodna stranka sijajno. Boj je bil hud. Nastopili sta tudi socialna in črna stranka. Klerikalni zmaj je bil sramotno poteptan v prah, da se nikdar več ne pokaže. Živel zavedni volilci!

Dnna 21. avgusta. Minister zunanjih del grof Goluchowski je včeraj odpotoval v Budimpešto. Ministrski predsednik grof Thun in naučni minister grof Bylandt sta se vrnila iz Ischla semkaj.

Praga 21. avgusta. V Graslicu je od dne 18. t. m. do sinoči divjala prava revolta. Razdani so bili listki, s katerimi se je prebivalstvo pozivljalo, naj priredi demonstracije proti § 14. in proti davku na sladkor. Dne 18. t. m. zvečer se je zbrala številna množica socialnih demokratov in nemških nacionalcev. Prvi so prepevali „Delavsko pesem“, drugi „Wacht am Rhein“. Množica je šla proti poslopju okrajnega glavarstva, katero je hotela naskočiti. Pot so jej zaprli orožniki in sicer z bajoneti, nastala je rabuka, a demonstrantje so bili v taki večini, da so se jim morali orožniki umakniti. Demonstrantje so na to s kamni bombardirali poslopje. Razbili so 160 šip. Posebno resni izgredi so se primerili včeraj. Ko so demonstrantje šli proti poslopju okrajnega glavarstva, so jih orožniki ustavili. Demonstrantje so s silo poskusili, jih potisniti na stran. Ko so ljudje iz hiš metali čaše, opeke in cele skale premoga na orožnike, so se ti zopet umaknili. Župan je šel s posebno deputacijo k okrajnemu glavarju in zahteval, naj pošlje orožnike domov, potem da nastane mir. Glavar je to odklonil, na kar je župan izjavil, da mestna policija ne bo več reda vzdrževala. O polnoči so demonstrantje naskočili orožnike. Nakrat je počil revolver in orožniški stražmojster se je težko ranjen zgrudil na tla. Zdaj so tudi orožniki prijeli za orožje in vstrelili; dva napadalca sta obležala mrtva, jeden je težko ranjen. Kasneje je zopet prišlo do boja. Demonstrantje so zopet streljati začeli, in orožniki so rabili orožje. 6 oseb je bilo ranjenih, od katerih sta dve že umrli. Šele zjutraj, ko je prišel v mesto od vojaških vaj poklican bataljon, in se je pomnožilo orožništvo, je zavladal mir, toda ko je danes zjutraj šel okr. glavar v urad, so ga demonstrantje insultirali in metali za njim kamne. Tudi v Aschu so bile na cesarjev rojstni dan velike demonstracije. Ko je godba svirala cesarsko pesem, so nemški nacionalci žvižgali in potem zapeli „Wacht am Rhein“. Poklicano orožništvo je več oseb aretiralo.

Pariz 21. avgusta. Včeraj popoldne in zvečer so se tukaj primerili veliki izgredi, kateri so zadobili jako resen značaj. Popoldne so se začele zbirati jako velike množice socialnih demokratov. Policija jih je poskušala razgnati, izgredniki pa so streljali nanjo z revolverji in jo napadali z noži. Policijski komisar in jeden redar sta bila nevarno ranjena. Pozneje je prišlo zopet do izgredov, pri katerih so bili trije redarji vsled strelav iz revolverja ranjeni. Demonstrantje so hoteli naskočiti več cerkvenih poslopij. Pri dveh redovniških šolah in pri neki cerkvi so razbili vsa okna. Ponoči so se izgredniki zopet zbrali. Tudi to pot so streljali na policijo in sežgali dva kioska. Po policijskih poizvedbah je bilo 380 oseb ranjenih in nad 150 oseb aretovanih.

Rennes 21. avgusta. Pri današnji obravnavi proti Dreyfusu je bilo zaslišanih več novih prič, ki so vse izpovedale neugodno za obtoženca.

Lizbona 21. avgusta. V Oportu so se primerili trije novi slučajji kuge.

Gulnara.

Stepska pripovedka. Prevel Savo Savič. (Dalje.)

Ataman milo gleda na krasnega junaka, nasmehne se in zasuka brke.

„Dobro, sin!“ reče. „Vzemi stotnijo in vrni se čim preje mogoče, ker odidem dalje.“

Kako naj se opiše radost kozakovega srca. Prokop ima že Fazila — ima že raj.

Ne raduj se, kozače! Ker nesreča nikoli ne miruje, in se tvoji načrti še dolgo ne uredijo!

Zbral je družbo in se spustil po znamen potu — na Fazilov dom.

Iz strahu pred kozaki se rušijo zidovi, tatarski klateži se vlegajo k večnemu po-

čitku, Prokop se je drvil v palačo. Preltel je bliskoma dvorane in dolgo vrsto sob. V harem!.. Tu.. tu.. poslednja soba.. Vrata so z železom okovana. Ne vzdrže napada, z ropotom padajo na tla. S plamtečim očesom, s sabljo v roki plane Prokop v sobo in — obstane.

Na tleh pred seboj zazre žensko, ki se mu vrže pred noge in govori nerazumljive besede.

Fazila ni v sobi.

Kozak namrši goste obrvi, in sablja v roki mu omahne. Pogleda na klečečo.

Njeno jasno oko počiva na kozaku; lice jej pokriva škrlatasta rudečica, roke ima zložene k molitvi, a usta jej šepetajo čudne, ognjene besede. Kozak je že videl to lice — znane so mu poteze — spomnil se je.

„Gulnara!“ zakliče, in živa rudečica mu oblije lice.

Beseda je napravila na devojko čaroben utis; oko se jej zasveti v divnem ognju in vrže se kozaku okoli vratu.. V tem trenutku si premisli — in vrže se Prokopu pred noge, in solze jej oblijejo lice. Kozak vzdigne plakajočo.

(Dalje prih.)

Darila.

Uredništvu našega lista je poslal: Za družbo sv. Cirila in Metoda: Gosp. Drag. Fakin, strojnik mestne elektrarne, je nabral v veseli družbi pod Golovcem 14 K 20 vin. — Živeli darovalci in nabiralec!

Obvestilo.

Zaradi naše zadušnice po pokojni cesarici Elizabeti dne 9. septembra t. l., ki jo je zaukazal deželni šolski svet za Primorsko, in ji mora prisostovati šolska mladina, se je morala XI. skupščina „Zaveze slovenskih učiteljskih društev v Gorici“ preložiti na 10. in 11. dan meseca septembra t. l.

Direktorij „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Predsednik: L. Jelenc.

Ljubljana, dne 19. avgusta 1899.

Umri so v Ljubljani:

Dne 18. avgusta: Ivana Kralj, delavčeva hči, 1 in 1/2 mes. Vodmat št. 44, črevesni katar. — Ana Poljšak, posestnikova žena, 45 let, Vodmat št. 35, jetika. — Valentin Žitnik, čevljarjev sin, 2 in 1/2 leta, Cesta na Loko št. 11 a, črevesni katar. — Ana Fligel, kleparjeva žena, 53 let, Rimska cesta št. 10, krvavenje možgan.

V vojaški bolnici: Dne 17. avgusta: France Ruhhtl, nadom. rezervist, 26 let, zaprtje.

Vozni red

Železnice Ljubljana-(Brezovica)-Vrhnika, Ljubljana-Vrhnika.

Postaje	zjutraj	popoldne	zvečer
Ljubljana	7 ⁰⁵	1 ⁵⁵	7 ⁰³
Brezovica	7 ³²	2 ¹²	7 ³⁰
Log (postajališče)	7 ⁴⁷	2 ²⁷	7 ⁴⁵
Drenov-Grič	7 ⁵⁹	2 ³⁹	7 ⁴⁷
Vrhnika	8 ⁰⁹	2 ⁴⁹	7 ⁵⁷

Vrhnika-Ljubljana.

Postaje	zjutraj	dopoldne	zvečer
Vrhnika	5 ⁴⁰	11 ³⁵	5 ¹⁰
Drenov-Grič	5 ⁵¹	11 ⁴⁶	5 ²¹
Log (postajališče)	6 ⁰³	11 ⁵⁸	5 ³³
Brezovica	6 ¹⁸	12 ¹³	5 ⁴⁸
Ljubljana	6 ³⁴	12 ²⁹	6 ⁰⁴

Prodaja lesa.

Pri posestvu Stermol pri Cirkljah, žel. postaja Kranj je ponudbenim potom na prodaj ob okrajni cesti ležeč

gozd

mereč okroglo 43 oralov, nasajen skoraj vseskozi s smrekovino z vmešanimi listnatimi lesom za razne izdelke (bresti, lipe, hrasti, breze). Za oddajo namenjenih 10025 kolekovanj debel je razdeljeno v 11 sečenj in se ista oddajajo ali v posamnih ali več eventualno vseh sečenj.

Gozd se more ogledati vselej v spremstvu v gradu Stermol stanujočega upravitelja.

Natančnejši pogoji se mogó vpogledati v pisarnici podpisane glavnega pooblaščenca posestnika graščine Stermol (v Ljubljani, Breg št. 10., II. nadstropje) v navadnih uradnih urah ali pa pri gospodu Jožefu Jarcu v Medvodah in se pripomni, da je ponudbeni rok

9. in 10. septembra t. l.

V Ljubljani, dne 11. avgusta 1899.

Dr. Maksimilian pl. Wurzbach.

(1479-4)

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Noll.

Meteorologično poročilo.

Vidna nad morjem 3000 m. Srednji merilni tlak 730 mm.

August	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura zrak v °C	Vetrovi	Nebo	Visokost v m
19.	9. zvečer	736,2	16,4	brezvetr.	del. jasno	50 mm
20.	7. jutraj 2. popol.	735,8 734,6	12,3 23,6	sl. svahod ar. jivah.	megla jasno	50 mm
	9. zvečer	735,5	18,0	sl. svahod	pol. oblač.	54 mm
21.	7. jutraj 2. popol.	738,0 737,1	12,8 19,7	sl. svahod ar. svahod	skoro jas. del. oblač.	54 mm

Srednja temperatura sobote in nedelje 17,1° in 18,0°, normale: 18,5° in 18,4°. — V nedeljo po noči dež, močno blikanje.

Dunajska borza

dne 21. avgusta 1899.

Skupni državni dolg v notah.	100	glid.	20	kr.
Skupni državni dolg v srebru	100		10	
Avstrijska zlata rentna	118		10	
Avstrijska krona rentna 4%	100		05	
Ogerska zlata rentna 4%	118		10	
Ogerska krona rentna 4%	96		35	
Avstro-ogerske bančne delnice	908		—	
Kreditne delnice	388		75	
London vista	120		65	
Nemški drž. bankovci za 100 mark	68		92 1/2	
90 mark	11		77	
90 frankov	9		55 1/2	
Italijanski bankovci	44		37 1/2	
C. kr. cekini	5		68	

Vse vrednostne papirje preskrbuje BANKA MAKSE VERSEC, Ljubljana, Selenburgove ulice 3. Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5-10 glid.

Guberjev vrelec

Najbolje učinkujoča železo-arsenasta voda proti slabokrvnosti, ženskim boleznim, živčnim in kožnim boleznim itd. — Dobiva se v vseh prodajalnicah mineralnih vod, lekarnah in drogerijah.

HENRIK MATTONI, Dunaj.

Priporočava (21-190)

Kulmbaško sladno pivo

pasterezovano v steklenicah

znano po svojih izvrstnih učinkih.

Kavčić & Lilleg

v Ljubljani, v Prešernovih ulicah.

Nezaslišano! Čudovito!

240 komadov za samo glid. 1-95

1 elegantna ura s štriletim jamstvom in goldin-verzičo, 1 čudovito eleganten nastavek za smodke z jantarjem, 1 krasna kravatna igla s simili-brilantom, 1 jako eleganten prstan z imit. biserom za gospode ali dame, 1/2 ducata platnenih žepnih robcov z barvanimi obročki, 1 praktični žepni tintnik z angleškim mehanizmom, 1 fina ščetka za obleko, par finih nogovic, 1 jako elegantna damska broša najnovejše facone, 1 krasna garnitura, obstoječa iz manšetnih, zavratniških in naprsnih gumbov s patentovano zaponi, 1 krasno toaletno zrcalo z etuijem in finim česalom in še nad 200 komadov, ki so v hiši koristni in neobhodno potrebni.

Vsi ti krasni predmeti se dobivajo le še kratek čas. Nikdo naj torej ne zamudi prilike, ker je vsako sleparstvo popolnoma izključeno, ter se neugajajoče brez zadržka vzame nazaj.

Razpošilja po c. kr. poštne povzetju ali ako se pošlje denar naprej:

zaloga Ernst Buchbinder

Krakau L/M.

Poštno predalo šte. 25.

Ako se naročita dva zavoja, se dobi jako fin žepni nož z dvema rezili kot darilo. (1503-2)

Čes. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane jaz. kol. Proga čez Trbiš. Ob 12. uri 5 m. po noči obojni vlak v Trbiš, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selthal v Amstet, Linca, Solnograd; čez Klein-Reifing v Steyr, in Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. jutraj obojni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selthal v Solnograd, čez Klein-Reifing v Linc, Budejevice, Pizen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne obojni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne obojni vlak v Trbiš, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezuru, Inomost, Bregenc, Curih, Geneve, Paris, čez Klein-Reifing v Steyr, Linc, Budejevice, Pizen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 15 min. zvečer obojni vlak v Jesenice. Poleg tega vsako nedeljo in praznik ob 5 uri 41 min. popoldne v Podnart-Kropo. — **Proga v Novo mesto in v Kočevje.** Obojni vlaki: Ob 6. uri 54 m. jutraj, ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano j. k. Proga iz Trbiša.** Ob 5. uri 46 m. jutraj obojni vlak z Dunaja via Amstetten, Solnograda, Linca, Steyra, Isla, Ausseaa, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. Ob 7. uri 55 min. jutraj obojni vlak iz Jesenice. — Ob 11. uri 17 min. dopoldne obojni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Piznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezuru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Lienca, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne obojni vlak z Dunaja, Ljubna, Selthala, Beljaka, Celovca, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer obojni vlak z Dunaja, Lipskega, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Piznja, Budejevic, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. Poleg tega ob 8. uri 42 min. zvečer iz Podnarta Kropo. — **Proga iz Novoga mesta in Kočevja.** Obojni vlaki: Ob 8. uri 21 m. jutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane d. k. v Kamnik.** Ob 7. uri 23 m. jutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. in ob 10 uri 25 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano d. k. iz Kamnika.** Ob 6. uri 56 m. jutraj, ob 11. uri 8 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. in ob 9 uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (1206)

Njegova Svetost

Papež LEON XIII.

sporočil je po svojem zdravniku prof. dr. Lapponiju gosp. lekarju G. PICCOLI-JU v Ljubljani srčno zahvalo za pripravljene Mu stekleničice

tinkture za želodec

ter mu je z diplomom od dne 27. novembra 1897 podelil naslov „dvorni založnik Njegove Svetosti“ s pravico, da sme nositi v svoji firmi z naslovom vred tudi grb Njegove Svetosti

Omenjeni zdravnik kakor tudi mnogi drugi glasoviti profesorji in doktorji pripisujejo Piccolijevo želodčno tinkturo, katera krepi želodec, povečuje tek, pospešuje prebavljanje in telesno odprej.

Narobe s povzajem sprejema in odposilja točno (582-8)

G. PICCOLI, lekar

„Pri Angelju“ v Ljubljani, Dunajska cesta.

Tinkture za želodec pošilja lastnik po 12 stekleničic za glid. 1-26 av. vred., po 24 stekleničic za glid. 2-40, po 35 stekleničic za glid. 3-50, po 70 stekleničic za glid. 6-50. Poštni paket, ki ne tehta preko 5 kl. po 110 stekleničic za glid. 10-30. Poštino mora plačati naročitelj sam.

Št. 9120.

Razpis.

(1507-2)

Podpisani deželni odbor razpisuje službo

okrožnega zdravnika v Krškem.

S to službo združena je letna plača 600 glid., eventualno dobiva dotični okrožni zdravnik tudi še nagrado 500 glid. za opravljanje službe v krški bolnici.

Prosilci za to službo pošljejo naj svoje prošnje podpisaneu deželnemu odboru

do 10. septembra t. l.

ter v njih dokažejo svojo starost, upravičenjje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Oziralo pa se bo le na take prosilce, kateri so najmanj že dve leti službovali v kaki bolnici.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 17. avgusta 1899.

Velika prodaja vina.

Vlastelinstvo v Dubrovi, pošta Krapina-Toplice

ponuja po najnižjih cenah svoje vinske zaloge, obstoječe iz

1000 hektolitrov čistih, jako dobrih belih vin

lastnega pridelka iz let 1890, 1892, 1894, 1895.

Povprašati naj se blagovoli pod gornjim naslovom.

(1442-6)

Lastnina in tisk „Národne Tiskarne“